

Programma Energietransitie 2020/2021

Duurzaam Maassluis – Iedereen doet wat

WAT JE DOET TELT

MAASSLUIS

Geef ruimte aan water

Maak van afvalstoffen weer grondstoffen

Isoleer en bespaar energie

Laat dutzend bloemen bloeien

Duurzaam is heerlijk ontspannen

Gebruik energiezuinige lampen

Stenen eruit, groen erin

Duurzame energie, ook iets voor jou

Zonder fossiele brandstoffen kom je er ook

Duurzaam is ook geld besparen

Inhoud

0. Samenvatting
1. Inleiding
2. Energiebesparing
3. Duurzame opwekking
4. Warmtetransitie
5. Gemeentelijke organisatie
6. Scholen
7. Bedrijven
8. Mobiliteit
9. Communicatie
10. Uitvoering

0 Samenvatting

Dagelijks is klimaat en energie nieuws op radio, tv en andere media. Ook in Maassluis leeft het onderwerp. Zo is recent het Energie Collectief Waterweg opgericht, worden er vanuit het bedrijfsleven initiatieven ontplooid als een Green Business Club Waterweg en Duurzaamheid Meet-ups en is een bewonersbijeenkomst over isolatie druk bezocht.

Uit de evaluatie van het Programma duurzaamheid 2015-2018 kwam als belangrijkste aanbeveling naar voren om meer te focussen op de leidende thema's. Er is in dit programma daarom voor gekozen om Energietransitie als thema te kiezen, mede vanwege het Klimaatakkoord en de rol die gemeenten hierin moeten gaan vervullen.

De verkenning die in het kader van het MRDH project Next Generation Woonwijken is uitgevoerd heeft waardevolle informatie opgeleverd die we vooral willen gebruiken in het verdere proces van de energietransitie. Dit programma kent drie belangrijke pijlers:

- Inzet op energie besparen; isoleren, isoleren, isoleren
- Meer duurzame energie opwekken
- Transitie naar duurzame warmte

Daarnaast gaan we verder met het verduurzamen van de gemeentelijke organisatie, de scholen en (sport)verenigingen, en de mobiliteit.

Wellicht het belangrijkste onderdeel van het programma is de communicatie-aanpak. We willen het komende jaar gebruiken om in gesprek te gaan en samen te werken met inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen over duurzaamheid. We willen tegelijkertijd ook bekijken hoe we eigen initiatieven van inwoners en bedrijven op het gebied van duurzaamheid kunnen faciliteren. Het motto van de communicatie-aanpak is daarom: Duurzaamheid speelt overal, de uitdagingen zijn groot, het moet samen => iedereen kan bijdragen en dat geeft resultaat. **Duurzaam Maassluis – (alles) wat je doet telt!**

1 Inleiding

Dagelijks is klimaat en energie nieuws op radio, tv en andere media. Ook in Maassluis leeft het onderwerp. Zo is recent het Energie Collectief Waterweg opgericht, worden er vanuit het bedrijfsleven initiatieven ontplooid als een Green Business Club Waterweg en Duurzaamheid Meet-ups en is een bewonersbijeenkomst over isolatie druk bezocht.

Tegelijkertijd is duurzaamheid ook steeds meer een containerbegrip geworden, zonder duidelijke definitie. Het vorige Programma Duurzaamheid (2015-2018) was een breed programma, waarin veel verschillende aspecten van duurzaamheid aan bod kwamen. Uit de evaluatie van het vorige programma (zie bijlage) kwam als belangrijkste aanbeveling naar voren dat een andere aanpak nodig is die meer gericht is op de leidende thema's energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Voor dit nieuwe programma is daarom gekozen voor een smallere focus, namelijk die van energietransitie. Enerzijds omdat er op bepaalde aspecten van duurzaamheid al trajecten lopen. Zo wordt er gekeken naar een nieuwe afvalinzamelingsmethodiek, loopt er een programma om zwerfafval tegen te gaan en is het plan Maassluis Rainproof gepresenteerd. Anderzijds merken we dat er bij inwoners veel vragen leven op het gebied van energietransitie en dat er behoefte is aan ondersteuning op dit gebied. Daarnaast wordt er door het rijk met betrekking tot de uitvoering van het Klimaatakkoord een belangrijk beroep gedaan op de gemeenten.

De komende twee jaar zien wij als de voorbereidende fase op de meer complexe keuzes die gemaakt moeten worden wanneer wijken echt van het gas af gaan. In deze voorbereidende fase wordt vooral aandacht gegeven aan het proces dat nodig is om het gemeentelijk energiebeleid zodanig aan te passen dat Maassluis in 2040 CO₂-neutraal kan worden. Waarbij niet uit het oog moet worden verloren dat dit een majeure operatie is met forse financiële consequenties.

De verkenning die het afgelopen jaar is uitgevoerd in het kader van het MRDH project Next Generation Woonwijken heeft waardevolle informatie opgeleverd. De resultaten van de verkenning vormen een belangrijke basis voor verdere stappen in het proces naar een CO₂-neutraal Maassluis in 2040.

Opgave Maassluis klimaatneutraal in 2040

Energiebesparing

Rapportage Next generation Woonwijken schat besparingspotentie in Maassluis in op 30%. Dit betekent jaarlijks 1,5% besparen over een duur van twintig jaar. Dit is in lijn met het landelijke tempo.

Opwekken duurzame energie

In Maassluis is er ruimte voor ca. 140.000 zonnepanelen op de daken. Realistisch gezien moeten we er van uitgegaan dat op de helft van de 14.000 daken 10 zonnepanelen kunnen worden geplaatst. Dus voor ca. 7000 woningen in Maassluis kunnen we hiermee de elektriciteitsrekening compenseren. Als we ook het energiegebruik van de resterende 7000 woningen, het vervoer en de bedrijven duurzaam willen opwekken dan zijn nog 140.000 zonnepanelen of 14 windmolens extra nodig.

Aardgasvrij

In 20 jaar 14.000 woningen aardgasvrij maken (= jaarlijks 670 woningen) is qua uitvoerbaarheid op zich al een grote uitdaging. Daarbij zullen woningen vaak eerst voldoende geïsoleerd moeten worden willen ze geschikt gemaakt kunnen worden voor een aardgasvrij alternatief. Dit vergt een meer dan goede organisatie en een strak tempo.

2 Energiebesparing: isoleren, isoleren, isoleren

Besparen van energie is een essentieel onderdeel van de energietransitie. Energie die we niet gebruiken, hoeven we immers ook niet (duurzaam) op te wekken. Energie die we niet gebruiken, kost inwoners van Maassluis ook geen geld. We vinden het belangrijk dat bewoners en overige vastgoedeigenaren zelf maatregelen treffen. Een groot deel van de woningen in Maassluis is nog niet energiezuinig. We zijn pas vanaf 1930 gaan bouwen met spouwmuren en pas vanaf 1980 gestart met isoleren, maar met zeer beperkte dikte. De totale besparingspotentie voor isoleren in de gebouwde omgeving is circa 20% tot 30% van het huidige energieverbruik. Particuliere eigenaren hebben tijd nodig om deze isolatiemaatregelen uit te voeren, zodat deze gecombineerd kunnen worden met een natuurlijk moment van verhuizing, verbouwing of onderhoud.

Bedrijven en grote maatschappelijke organisaties hebben vanaf 2019 te maken met de informatieplicht energiebesparing. Met energiescans vergroten we de kans op opvolging van maatregelen. Als eigenaren eenmaal een eerste maatregel hebben getroffen dan is de kans groot dat er meer maatregelen later volgen. Daarom willen we de komende jaren zoveel mogelijk eigenaren activeren en ondersteunen. Naast particuliere eigenaren en bedrijven hebben we het dan ook over particuliere verhuurders en de woningcorporaties. We hebben de ambitie om elk jaar 1,5% minder energie voor warmte te gebruiken. En dat wordt steeds winstgevender, ook vanwege de verhoging van de energiebelasting op aardgas.

Een goede isolatie van de woningen is tevens een belangrijke randvoorwaarde om woningen te kunnen verwarmen op een lagere temperatuur en aardgasvrij te maken. Het isoleren van de woningvoorraad is dus niet alleen zinvol voor energiebesparing, een beter comfort en het verlagen van de energierekening; het is ook een zeer belangrijke eerste stap om woningen aardgasvrij te kunnen maken.

Om inwoners, zowel particuliere woningeigenaren als verenigingen van eigenaren, hierin te ondersteunen organiseren we in 2020 een vijftal informatiebijeenkomsten in de buurten met woningen van voor 1990; de woningen waar energiebesparing het meest aan de orde is. Naast informatie over hoe je je woning moet isoleren wordt ook informatie verstrekt over kleinere maatregelen zoals het goed inregelen van de centrale verwarming, radiatorventilator, waterbesparende douchekop, energiezuinige verlichting e.d. Daarbij krijgen bewoners korting op een energiescan, kunnen ze meedoen aan een inkoopactie van de Woonwijzerwinkel en kunnen desgewenst ook direct offertes opvragen. Tijdens de bijeenkomsten willen we tevens de duurzaamheidslening voor particuliere woningeigenaren en de stimuleringsregeling voor verenigingen en stichtingen verder promoten. Voor de organisatie van de informatiebijeenkomsten en het aanbieden van kleinere duurzaamheidsmaatregelen aan bewoners is in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik van het rijk subsidie ontvangen.

Eigenaren van een grondgebonden woning in Maassluis kunnen gebruik maken van een korting op een woningopname, waarbij een expert de woning bekijkt en aanbevelingen doet welke energiebesparende maatregelen er nog genomen kunnen worden. Voor Verenigingen van Eigenaren hebben we een aparte actie. Zij krijgen korting op een adviesgesprek bij de Woonwijzerwinkel.

Ambitie: jaarlijks gebruiken in Maassluis 1,5% minder energie voor warmte

3 Meer duurzame energie opwekken

De energie die we gebruiken gaan we de komende decennia zoveel als mogelijk duurzaam opwekken. We zetten vol in op zonne-energie, omdat deze manier van duurzame elektriciteitsopwekking (financieel) het meest rendabel is. We zien dat steeds meer inwoners van Maassluis interesse hebben in zonne-energie en dat er een volwassen markt is ontstaan. De afgelopen vijf jaar is het aantal zonnepaneleninstallaties op een kleinverbruiksaansluiting in Maassluis nagenoeg verdubbeld. We staan open voor andere manieren van duurzame energie opwekken maar de mogelijkheden zijn beperkt of nog niet interessant.

Om bewoners en verenigingen van eigenaren te stimuleren om zonnepanelen aan te schaffen organiseren we in 2020 twee informatiebijeenkomsten (waaronder één voor VVE's) over het thema zonne-energie. Op deze bijeenkomsten wordt informatie verschaft over alles wat bij de aanschaf komt kijken. Ook kunnen de bewoners meedoen aan een inkoopactie van de Woonwijzerwinkel. Tijdens de bijeenkomsten promoten we tevens de duurzaamheidslening voor particuliere woningeigenaren en de stimuleringsregeling voor verenigingen en stichtingen. Juist voor zonnepanelen is de duurzaamheidslening zeer interessant.

Postcoderoosproject

Niet iedereen is in de gelegenheid om zelf zonnepanelen te installeren op zijn dak of zelf windenergie op te wekken in de achtertuin. Daarom heeft de Rijksoverheid de Regeling Verlaagd Tarief in het leven geroepen, in de volksmond ook wel: Postcoderoosregeling. Hiermee kunnen particulieren en kleine bedrijven alsnog investeren in duurzaam en dichtbij opgewekte energie via een energiecoöperatie, en daarmee financieel voordeel krijgen bij verrekening met de energiebelasting. Deze regeling wordt ook wel de Postcoderoosregeling genoemd omdat deelnemers aan zo'n coöperatie of project in aangrenzende postcodes moeten wonen.

We gaan onderzoeken of we een dak van een gemeentelijk gebouw of van een school met voldoende omvang beschikbaar kunnen stellen voor een postcoderoosproject. Het Energiecollectief Waterweg gaat het project dan verder oppakken. Daarnaast gaan we onderzoek doen naar mogelijke andere locaties waar zonne-energie grootschalig kan worden toegepast.

Ambitie: jaarlijks worden 500 woningen en bedrijven in Maassluis van zonnepanelen voorzien

4 Warmtetransitie

De energie die we gebruiken gaan we de komende decennia duurzaam opwekken. Het grootste deel van het energieverbruik gebruiken we voor het verwarmen van gebouwen. De Rijksoverheid heeft besloten dat in 2050 alle gebouwen in Nederland aardgasvrij moeten zijn. Uit de MRDH verkenning Next Generation Woonwijken blijkt dat er veel duurzame restwarmte beschikbaar is uit de Rotterdamse Haven. De restwarmte uit de Rotterdamse haven lijkt dus een interessante optie om verder te onderzoeken. Daarnaast zal gekeken worden naar welke andere opties mogelijk zijn in Maassluis.

Om Maassluis in 2040 CO₂-neutraal te maken is het nodig om de komende jaren jaarlijks gemiddeld 500 woningen aardgasvrij(-ready) te maken. Met aardgasvrij-ready bedoelen we dat het gebouw gereed is om over te stappen op een aardgasvrije warmteoplossing en er concreet zicht is op het realiseren van een duurzame warmteoplossing voor het gebouw. Meestal is een woning geschikt voor een aardgasvrije warmteoplossing vanaf energielabel B.

Gemeenten zijn volgens het Klimaatakkoord de regisseurs van de warmtetransitie voor de gebouwde omgeving. Elke gemeente moet voor eind 2021 een Transitievisie Warmte vaststellen. Met deze Transitievisie maken gemeenten het tijdspad inzichtelijk: wanneer kunnen welke wijken of buurten van het aardgas worden afgekoppeld. Voor de wijken of buurten die voor 2030 gepland staan, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend.

Uitgangspunten

De warmtetransitie is een grote opgave die deels achter de voordeur moeten plaatsvinden. Daarvoor zijn bewustwording en draagvlak essentieel. Daar gaan we de komende tijd dan ook vol op inzetten, onder andere door de al genoemde bijeenkomsten en acties. Ook gaan we onderzoeken of het mogelijk is om een voorbeeldwoning in te richten, zodat inwoners kunnen zien wat de energietransitie voor hun woning zou kunnen betekenen. Door eerst in te zetten op draagvlak en bewustwording op het bredere terrein van duurzaamheid en milieu kunnen we in een later stadium versnellen. Daarbij speelt het effectief en efficiënt besteden van het budget ook een belangrijke rol. We houden landelijke en regionale ontwikkelingen in de gaten en sluiten hier waar mogelijk en wenselijk bij aan. In lijn met de Regionale Energie Strategie willen we biomassa alleen bij het ontbreken van andere opties inzetten voor verwarming van de gebouwde omgeving.

Een extern bureau zal een analyse maken op basis van technische, economische en maatschappelijke aspecten, waarbij ook andere partijen zoals Maasdelta en Stedin worden betrokken. Hieruit volgt het maatschappelijk meest kosteneffectieve alternatief voor gas per wijk en de meest logische volgorde waarin de wijken van het gas af gaan. Dit vormt de basis voor de Transitievisie Warmte. De gemeente zal dit maatschappelijk meest kosteneffectieve alternatief faciliteren. In de uiteindelijke uitvoering van de Transitievisie Warmte willen we het thema energie in een breder perspectief plaatsen, voor inwoners is energietransitie tenslotte ook niet iets wat los staat van andere zaken die in hun wijk gebeuren.

Ambitie: jaarlijks worden 500 woningen aardgasvrij-ready gemaakt

5 Gemeentelijke organisatie

Maassluis heeft als doel om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. Sinds enkele jaren zijn we daarom bezig met de verduurzaming van onze eigen panden en de openbare verlichting. In 2015 is hiervoor de Roadmap Energiebesparing en CO₂-reductie opgesteld. Het vervangen van de openbare verlichting door ledlampen is een van de resultaten daarvan, evenals de zonnepanelen die geplaatst zijn op het stadhuis en het stadsbedrijf. Tot nu toe is er jaarlijks 1.000.000 kWh en 125.000 m³ aardgas per jaar bespaard.

Omdat de huidige Roadmap tot en met 2020 loopt, zal het komende jaar gewerkt worden aan een nieuwe Roadmap. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de staat en toekomstvisie voor een aantal gebouwen die de gemeente in bezit heeft, waaronder het Stadhuis en het gebouw dat nu gebruikt wordt door Stroomopwaarts MVS. De nieuwe Roadmap zal in de loop van 2020 gepresenteerd worden, rekening houdend met de uitkomsten van het huisvestingsonderzoek. Naast aandacht voor het vastgoed, openbare verlichting en rioolgemalen zal in de nieuwe roadmap ook aandacht worden gegeven aan het maatschappelijk vastgoed, waaronder scholen en sportverenigingen, het vervoer en de inkoop van energie. De nieuwe roadmap zal in een apart voorstel worden voorgelegd.

Naast dat we als gemeente een voorbeeldfunctie hebben naar onze inwoners toe op het gebied van verduurzaming van onze eigen gebouwen, zijn er nog manieren waarop we als gemeentelijke organisatie kunnen bijdragen aan de verduurzaming. Ook ons inkoopbeleid is een belangrijke manier waarop we als Maassluis invloed kunnen uitoefenen. Daarom willen we het komende jaar een start maken met het implementeren van het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen binnen onze organisatie. Als eerste actie beginnen we in 2020 met het verduurzamen van het assortiment in het nieuwe werkcafé van het gemeentehuis. Zo kunnen alle medewerkers op een laagdrempelige manier kennis maken met maatschappelijk verantwoord inkopen. Voor deze actie hebben we subsidie van het Rijk ontvangen in het kader van klimaatneutraal inkopen.

Ambitie: In 2023 halen gemeentelijk utiliteitsgebouwen minimaal energielabel C, in 2030 is energielabel A het streven.

6 Scholen en sportverenigingen

In Maassluis hebben we onszelf als doel gesteld om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. In de gebouwde omgeving zijn nog veel besparingen te behalen, waaronder ook schoolgebouwen. Scholen missen vaak zelf de tijd en de expertise om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming. Daarom willen wij vijf enthousiaste scholen ondersteunen die maatregelen willen nemen door het aanbieden van een ondersteuningstraject.

Het traject om te komen tot verduurzaming wordt begeleid door een externe partij, het Groene Collectief. Hun aanpak begint bij het in de kaart brengen van de huidige energiestromen en aansluitingen. Daarna volgt een energiescan naar alle bouwkundige en installatietechnische aspecten, aangevuld met de gebruikerservaringen om zo een goed beeld van het energiebesparingspotentiaal te krijgen. De tweede stap is dat scholen begeleid worden om ook daadwerkelijke stappen te zetten. Energie labels worden ingebed, er wordt subsidie aangevraagd en het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) wordt vergroend. Tijdens het proces is er regelmatig persoonlijk contact tussen het Groene Collectief en de scholen en met de gemeente.

Naast dat dit traject een bijdrage levert aan de ambitie van Maassluis voor verduurzaming zien we dit project ook als een mogelijkheid om de schoolgaande generatie en hun ouders bij duurzaamheid te betrekken. Dit gebeurt deels door de zichtbaarheid van sommige maatregelen, zoals zonnepanelen of een groen dak, maar ook door er in de school aandacht aan te besteden. Zo worden anderen ook geïnspireerd om maatregelen te nemen en leren kinderen al op jonge leeftijd hoe zij zelf bij kunnen dragen aan een betere leefomgeving.

Voorwaarden

Panden die binnen 10 jaar gesloopt zullen worden zijn uitgesloten van deelname. Zowel middelbare scholen als basisscholen mogen meedoen aan het project. Belangrijk is dat de school echt maatregelen wil nemen en ook bereid is om investeringen te doen. De acquisitie van scholen loopt via het Groene Collectief. Mochten zich meer dan vijf scholen aanmelden voor het project dan zijn motivatie en investeringsbereidheid bepalend voor de selectie. Een onderdeel van die investeringsbereidheid kan zijn dat de school in de lessen aandacht besteedt aan het verantwoord omgaan met energie en de klimaatproblematiek, al dan niet met hulp van het Duurzaamheidscentrum of een externe partner.

Evaluatie aanbod duurzaamheidscentrum

In 2020 zal een evaluatie plaatsvinden van het huidige aanbod van het Duurzaamheidscentrum. Want juist ook onze jongste inwoners zijn een belangrijke doelgroep als het gaat om duurzaamheid, het gaat tenslotte om hun toekomst. Bekeken wordt of de lessen nog voldoende up to date zijn en of er voldoende aandacht wordt besteed aan actuele thema's zoals energie, klimaat, water/groen, en biodiversiteit. De evaluatie zal gebeuren in samenspraak met de scholen. Ook zal er onderzocht worden of het zinvol is om het aanbod uit te breiden naar middelbare scholen en wat daar dan voor nodig zou zijn.

Sportverenigingen en sportaccommodaties

Ook bij de sportverenigingen in Maassluis liggen goede mogelijkheden voor verduurzaming. Vaak zijn er kansen voor het plaatsen van zonnepanelen en/of energiezuinige verlichting. Zo zijn Evergreen en

VDL al omgeschakeld naar LED met hulp van de gemeente. In 2020 gaan we onderzoeken of er interesse is bij de sportverenigingen en hoe de ondersteuning het best kan plaatsvinden.

Ambitie: Uitvoering van verduurzamingstrajecten bij vijf scholen

7 Bedrijven

Bedrijven en organisaties zien steeds vaker de voordelen van een energiezuinige bedrijfsvoering. Het besef is ontstaan dat energiebesparende maatregelen substantiële kostenbesparingen opleveren. En dat is weer goed voor het concurrentievermogen. Ook voldoen bedrijven met een energiezuinige bedrijfsvoering aan de verplichtingen vanuit de Wet Milieubeheer bij controles door de omgevingsdienst. Zo pakt een bedrijf haar verantwoordelijkheid om bij te dragen aan het behalen van de energiebesparingsdoelstellingen uit het Klimaatakkoord.

Niet altijd zijn ondernemers zijn echter bekend met de wettelijke verplichtingen rondom energiebesparing, zoals de Wet Milieubeheer. Hetzelfde geldt voor subsidies en fiscale regelingen met betrekking tot energiebesparing en duurzame energie. Voor ondernemers heeft energiebesparing ook niet altijd prioriteit, omdat het een klein aandeel van de jaarlijkse nota betreft en het niet direct bijdraagt aan het primaire doel van de onderneming.

Wet Milieubeheer

De Wet Milieubeheer bestaat sinds 1993 en verplicht ondernemers met een jaarlijks energieverbruik van minimaal 50.000 kWh of 25.000 m³ gas tot het nemen van energiebesparende maatregelen wanneer die zich binnen vijf jaar terugverdienen. In de Wet Milieubeheer is tevens de informatieplicht opgenomen die per 1 juni 2019 geldt. Op basis hiervan zijn alle bedrijven verplicht om te melden in hoeverre ze energiebesparende maatregelen hebben genomen.

Subsidies en fiscale regelingen

Bedrijven kunnen profiteren van verschillende fiscale regelingen. Via de EIA (Energie Investerings Aftrek) kan 41,5% van de investeringskosten in energiebesparende maatregelen worden afgetrokken van de fiscale winst van ondernemingen. Met de MIA (Milieu Investerings Aftrek) en Vamil (willekeurige afschrijving milieu-investeringen) kan 75% van de investeringskosten worden afgeschreven. Bedrijven die hernieuwbare energie (gaan) produceren kunnen aanspraak maken op SDE+ subsidie. Voor de aanschaf van warmtepompen en zonneboilers kan ISDE (Investeringssubsidie duurzame energie) worden aangevraagd.

Green Business Club Waterweg

Recent is de Green Business club Waterweg (GBC) opgericht. GBC zorgt voor initiatie, opzetten en realisatie van duurzame projecten. Door kennisdeling, uitvoering van best practices en in samenwerking met de participanten wordt gestreefd naar implementatie van de circulaire economie en versnelling van de energie transitie. Wij ondersteunen dit initiatief van harte en willen graag een bijdrage leveren aan bijvoorbeeld het organiseren van bijeenkomsten of het inschakelen van de nodige expertise. In overleg met de GBC zal dit nader worden uitgewerkt.

8 Mobiliteit

Als gemeente hebben we al mooie resultaten behaald met betrekking tot het verduurzamen van de mobiliteit:

- voertuigen van de gemeente worden efficiënter ingezet, waardoor er minder voertuigen nodig zijn
- er worden andere brandstoffen gebruikt zoals GTL
- er zijn elektrische voertuigen (en elektrische fietsen) aangeschaft
- elektrisch rijden wordt gestimuleerd door het vraag gestuurd plaatsen van publieke laadpalen
- Maassluis neemt deel aan het Metropolitane Fietsrouten netwerk

In MRDH verband heeft Maassluis zich gecommitteerd aan de ambitie dat in 2025 de CO₂-uitstoot in het verkeer 30% lager is dan in 2016. Deze ambitie strookt met de klimaatafspraken uit het Klimaatakkoord. Naar aanleiding van deze afspraken heeft de MRDH onderzoek uitgevoerd en een maatregelenpakket CO₂-reductie Verkeer opgesteld. Deze 40 mogelijke maatregelen variëren van korte termijn maatregelen als het duurzaam aanbesteden van doelgroepenvervoer tot en met maatregelen die pas over tien jaar effect hebben, zoals het bouwen van nieuwe woningen bij OV-knooppunten. De maatregelen zijn gepresenteerd als een soort menukaart.

Van dit pakket willen we vier maatregelen gaan oppakken:

1. stimuleren van autodelen
2. verder verduurzamen gemeentelijke mobiliteit (meer elektrisch, mobiliteitsplan medewerkers)
3. uitbreiden fiets parkeren
4. veilige schoolomgeving

Deze vier maatregelen zullen in aparte voorstellen aan het bestuur worden voorgelegd.

Ambitie: in 2025 is de CO ₂ -uitstoot in het verkeer 30% lager dan in 2016

9 Communicatie: Wat je doet telt!

Zeker is dat zonder de inzet van onze inwoners, bedrijven en organisaties de doelen niet gehaald worden. De energietransitie vraagt aanpassingen van iedereen. Het gaat hierbij zowel om fysieke aanpassingen, bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak van de woning; als aanpassingen in het gedrag, zoals zuiniger omgaan met energie. Daarom zetten we met dit programma in op het informeren, stimuleren en faciliteren van inwoners. We maken hierbij onderscheid tussen eigenaren van grondgebonden woningen en VvE's, omdat hiervoor een andere benadering nodig is.

Uit onderzoeken blijkt dat er drie belangrijke randvoorwaarden zijn om over te gaan tot het nemen van duurzaamheidsmaatregelen aan de eigen woning:

- Kennis van duurzaamheidsmaatregelen,
- Beschikken over financiële middelen,
- Maatregelen moeten makkelijk uit te voeren zijn

In dit Programma hebben we aandacht voor alle drie deze aspecten.

Allereerst moeten mensen het belang inzien van het nemen van duurzaamheidsmaatregelen. Dat belang kan veelzijdig zijn, er zijn veel verschillende redenen om duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Voor sommigen is het financieel voordeel dat verschillende duurzaamheidsmaatregelen, zoals zonnepanelen, kunnen opleveren een belangrijke drijfveer. Anderen willen overlast verminderen of juist voorkomen, wat het nemen van vooral klimaat adaptieve maatregelen interessant maakt. Voor weer een ander is het milieu of de toekomst van hun (klein)kinderen een doorslaggevend argument. Maar ook het verbeteren van het comfort of de interesse in nieuwe technische mogelijkheden kunnen belangrijke redenen zijn om maatregelen te nemen. Het is van belang dat aan al deze argumenten recht wordt gedaan om zo zoveel mogelijk mensen aan te spreken. Ook is het van belang om de juiste communicatiemiddelen in te zetten, die passen bij de doelgroep. Daarom is er een speciale communicatie-aanpak voor duurzaamheid ontwikkeld (zie bijlage).

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat er veel onduidelijkheid heerst onder burgers over het gevoerde overheidsbeleid rondom de energietransitie. Dit komt een voorspoedige energietransitie niet ten goede, omdat mensen niet weten waar ze aan toe zijn. Het is dus van belang dat wij als gemeente een duidelijke positie innemen, duidelijk communiceren en ook proces informatie verschaffen. De gemeente heeft een belangrijke rol als voortrekker, stimulator en informatieverstrekker. Tegelijkertijd heeft de gemeente een voorbeeldfunctie.

We willen het komende jaar gebruiken om in gesprek te gaan en samen te werken met inwoners, bedrijven, organisaties en instellingen over duurzaamheid. In de communicatie-aanpak *Wat je doet telt* staat hoe we dit willen gaan doen; onder andere door gebruik te maken van het Netwerk Duurzaam Maassluis, aanwezigheid in de stad (o.a. op de Furiade), en digitale enquêtes via het Kenniscentrum. Maar ook door in gesprek te gaan en samen te werken met bijvoorbeeld de ondernemersvereniging, het energie collectief en individuele burgers. Ook geven wij podium aan inspirerende initiatieven en mensen.

We willen tegelijkertijd ook bekijken hoe we eigen initiatieven van inwoners en bedrijven op het gebied van duurzaamheid kunnen faciliteren. Door het gebruik van een overkoepelend thema worden initiatieven en acties van de gemeente, inwoners, organisaties en bedrijven herkenbaar en zichtbaar gekoppeld aan een steeds duurzamer Maassluis.

Voor communicatie geldt: duurzaamheid speelt overal, de uitdagingen zijn groot, het moet samen => iedereen kan bijdragen en dat geeft resultaat. **Duurzaam Maassluis – (alles) wat je doet telt!**

10 Uitvoering

In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk € 150 miljoen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. De nadruk bij deze middelen ligt op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de Transitievisies Warmte. Met de recente decembercirculaire (16-12-2019) zijn de klimaatmiddelen Transitievisie Warmte, wijkaanpak en energieloketten in de algemene uitkering opgenomen. Het betreft voor Maassluis in totaal een bedrag van € 237.098. Deze middelen willen we inzetten voor de uitvoering van de activiteiten van dit programma met uitzondering van de buurtinformatiebijeenkomsten en het verduurzamen van het assortiment in de kantine. Hiervoor is apart subsidie ontvangen.

In onderstaande tabel staan de verschillende activiteiten van het programma Energietransitie 2020/2021 met de betrokkenen, de planning, financiën en benodigde capaciteit.

Activiteit	Betrokkenen	Planning	Financiën	Capaciteit
3 themabijeenkomsten	Woonwijzerwinkel	Voorjaar 2020	€ 7.500	Milieu 25u, Communicatie 25u
5 buurtinformatiebijeenkomsten, incl. korting- en inkoopacties	Woonwijzerwinkel, Energiecollectief Waterweg	2 bijeenkomsten in voorjaar, 3 na de zomer	€ 50.000	Projectleider 250 u, Milieu 50 u Communicatie 50u
Onderzoek naar daken gemeentelijk vastgoed en scholen voor postcoderoosproject	Energiecollectief Waterweg	2020	€ 5.000	Milieu 25u
Onderzoek locaties zonne-energie			€ 10.000	Milieu 25u
Opstellen Transitievisie Warmte	Maasdelta en andere partijen	2020	€ 50.000	Milieu 150u
Roadmap Energiebesparing en CO2 reductie 2020-2030		Q3 2020	PM	PM
Implementeren actieplan Maatschappelijk verantwoord inkopen MVS	Bureau MVS	2020/2021	nvt	Milieu 50u, Groen 50u
Verduurzamen assortiment kantine	Bureau Brouwer en Greendish	2020	€ 10.000	Milieu 25u, Groen 25u
Verduurzamingstrajecten scholen en sportverenigingen	Schoolbesturen, het Groene collectief, sportverenigingen	2021	€ 15.000	Milieu 25u
Stimuleren verduurzamen bedrijven	Green Business Club	2020/2021	€ 7.500	Milieu 25u
Evaluatie aanbod duurzaamheidscentrum	Scholen		nvt	Milieu 100u
Uitvoeren communicatie-aanpak duurzaamheid	Diverse intern	2020/2021	Jaarlijks € 7.500	Milieu 100u Communicatie 100u
Stimuleren deelauto's		2020/2021	PM	PM
Verder verduurzamen gemeentelijke mobiliteit	Diverse intern	2020/2021	PM	PM
Uitbreiden fiets parkeren		2020/2021	PM	PM
Veilige schoolomgeving	Schoolbesturen	2020/2021	PM	PM